

Varhaiskasvatuksen kehittäjäryhmän kokous 1/2011

Aika: 28.3.2011 klo 10.00–15.45

Paikka: Pietarsaari, sivistyskeskus

Läsnä: Forsberg Satu
Hintsari Sari
Kari Paula
Kytölaakso Kai
Nyman Monica
Saarijärvi Anne (siht.)
Sandell Christel
Nybacka Tom

Poissa: Anttila-Varpula Elina; MLL; Ekola Kalevi, Seinäjoki; Gammelgård, Lillemor, Vaasa; Hakola Merja, Selevä Paletti; Hotakainen Riitta, Halsua; Ikola Eija, Seinäjoki; Kajaala Maija, Laihia; Kittilä Leena, Teuva; Kivikangas Mirja, Kaksineuvoinen; Koskimäki Vivi-Ann, Ilmajoki; Lehtinen Eija, Vaasa; Savola-Vaaraniemi Anne, Vaasa; Toikko Timo, Seamk, Tiitu Tuija, Seinäjoki ja Valkama Erja, Töysä.

1. Kokouksen avaus, Pietarsaaren avauspuheenvuoro, päivähoiton johtaja Tom Nybacka

Puheenjohtajana tällä kertaa toiminut Anne Saarijärvi avasi kokouksen klo 10.10.

Alkuun kuulumme Pietarsaaren avauspuheenvuoron. Pietarsaassa 60 % väestöstä on ruotsinkielisiä ja 38 % suomenkielisiä, 2 % muita; viimeisen kymmenen vuoden ajan suomenkielisten osuus on vähentynyt. Päivähoitossa on tällä hetkellä 850 lasta, näistä 700 on 1-5 -vuotiaita ja esikoululaisia 150. Pietarsaassa päivähoito on siirtynyt sivistystoimen alaisuuteen jo viisi vuotta sitten; tällä hetkellä päivähoitolla ei ole omaa jaostoa eli sivistyslautakunta päättää asioista. Kokemusten perusteella haasteena on erityisesti esikoulun toiminnan organisoituminen; esiopettajat toimivat kouluilla koulunjohtajien/rehtorien alaisuudessa. Tom totesi, että päivähoiton organisaatio on Pietarsaassa melko ohut ja erityisesti keltien tehtävät ovat lisääntyneet runsaasti. Avointa päivähoito ei tällä hetkellä ole tarjolla, koska ei ole tiloja. Valtakunnallista näkökulmaa varhaiskasvatuksen kehittämiseen Pietarsaassa tuo Tomin jäsenyys varhaiskasvatuksen neuvottelukunnassa, jossa Christel toimii varajäsenenä.

2. Alueellisia kuulumisia pohjalaismaakunnista

Paula Kari:

- Varhaiskasvatus on siirtynyt 2011 vuoden alusta Seinäjoella sivistystoimen alaisuuteen
- yksityisten päiväkotien kunnallistaminen on tullut keskusteluissa esiin myös Seinäjoella
- muutosvaihetta eletään muutenkin; Eskoon palvelukeskuksen työntekijät ovat eläköitymässä ja tulevaisuuden päivähoiton tarve mietittävää jo tällä hetkellä Muksulassa, mutta toisaalta kaupunki laajenee myös etelän suuntaan

Kai Kytölaakso ja Satu Forsberg:

- Kokkolassa työllisyys on hyvällä tasolla ja hoitopaikkojen tarve kasvaa, samoin investointitarpeet
- päivähoito siirtynyt sivistystoimen alaisuuteen 2010 alusta
- yksityisiä ja ostopalveluja on käytössä ja erityisesti yksityisten tilantarve on kasvanut; muutenkin päiväkotien perustaminen on työlästä ja kokemusten perusteella työaikaa varhaiskasvatuksen sisältöjen kehittämiseltä vievätkin usein ns. teknisen viraston asiat
- perhepäivähoitossa on toteutettu mm. perhepäivähoiton vasu -iltoja

Christel Sandell:

- työalue on kasvanut ja toimikauden aikana on tullut kolme uutta ryhmää; tällä hetkellä kierrettävänä on kaikkiaan 12 paikkaa - lisäksi toimenkuvaan kuuluu erilaisia konsultointitehtäviä sekä KASTE - ja Kuvastin -arvioinnin työskentelyä

Etelä-Pohjanmaa
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
020 124 5141
PL 52 60101 SEINÄJOKI

Keski-Pohjanmaa
Kokkolan kaupunki
06 828 9435
PL 43 67101 KOKKOLA

Pohjanmaa
Vaasan ammattikorkeakoulu
06 326 3111
Raastuvankatu 29, 65100 VAASA

- Beardslee -interventioon pohjautuva tiivis, moniammatillinen Perheinterventio -koulutus 2010 tuonut hyviä työkaluja omaan työhön ja Christel on myös ruotsintanut materiaalia tästä
- Pietarsaassa tulossa yksikkö -ja kuntavasujen päivitys
- yksityinen päiväkotikäynnistä toimintansa syksyllä 2011

3. Valtakunnallisen VOSKE -verkoston terveiset, Anne Saarijärvi, SB

- Anne on osallistunut 23.3.2011 valtakunnallisen varhaiskasvatuksen osaamiskeskusverkoston (VOSKE) työkokoukseen Helsingissä ja kertoi ajankohtaisterveisiä sieltä. Tilaisuudessa alustajina toimivat neuvotteleva virkamies Tarja Kahiluoto STM:stä, yksikön johtaja Päivi Lindberg THL:stä sekä varhaiskasvatuksen kehittäjä Kristiina From Jyväskylästä. (ks. liitteenä oleva diaesitys)
- Sosiaalitalo etsii verrokkikuntia yhteistyöhön osana Lapsen ääni -hanketta toteuttamaansa kyselyyn; tavoitteena on alle kouluikäisten hyvinvointi-indikaattoritiedon kehittäminen ja kyselypohja on verkossa toteutettavissa ruotsiksi ja suomeksi (ks. tarkemmin diaesitys). Asiasta kiinnostuneet voivat olla yhteydessä suoraan Merja Salmeen (merja.salmi@sosiaalitalo.fi)

4. Varhaiskasvatus maakuntien kehittämishankkeissa

KASTE-uutisia, SONet BOTNIA, Anne Saarijärvi

-STM:n hankerahoituspäätökset on julkaistu 25.3.2011

<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1557478#fi>; KASPERI -hankkeen rahoitusosuus on pienentynyt huomattavasti ja näin ollen Väli-Suomen osalta sekä Pohjanmaan Perhekasteen että Etelä-Pohjanmaan hankekokonaisuuden budjetit joudutaan karsimaan ja hankesuunnitelmia muokkaamaan uutta tilannetta vastaaviksi kevään aikana. Sama koskee joltakin osin myös Pohjois-Suomen PaKasteen osana toimivaa Keski-Pohjanmaan Nuppu -hanketta.

Pohjanmaan perhekaste: HUPUn ja kasvatuskumppanuuden eteneminen hankkeessa, projektityöntekijä Monica Nyman (ks. liitteenä oleva diaesitys)

- Pohjanmaalla on toteutettu ensimmäinen ruotsinkielinen Hupu -kouluttajakoulutus, mukana on ollut useita osallistujia päivähoiton puolelta; myös Helsingissä pidettävään suomenkieliseen kouluttajakoulutukseen on menossa Vaasasta osallistujia
- Kasvatuskumppanuus -koulutuksia on järjestetty yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan KASPERIn kanssa; Vaasassa paraikaa menossa kaksi johtajien koulutusryhmää ja pohdinnassa on, miten sisältö toteutetaan myös muille toimijoille
- Omahoitajuus; Lapsen silmin, ICPD ja kasvatuskumppanuus sekä myös Hupu tukevat Monikan mukaan hyvin toisiaan - lisäksi Pietarsaassa on BI:n kautta erillisesti saatavissa See barn - koulutusta
- Monikulttuurinen kohtaamispaikka Helmi on saavuttanut Vaasassa isot kävijämäärät ja toivotaan toiminnan vakinaistamista; tällöin mahdollisesti työntekijä tulisi varhaiskasvatuksen puolelta, osa kuluista sosiaalitoimelta ja myös srk olisi mukana toiminnassa
- Familjestuga, Närpiö; aloitettu kerran viikossa toimintaa kahden lastentarhanopettajan ohjauksessa (toistaiseksi KASTE -hankkeen kautta), mutta Folkhälsan ja srk tukevat; toiminnan laajentaminen ja myös kunnallistaminen ovat suunnitteilla
- Resurssitiimi = 3-4- työntekijää sekä sairaanhoitopiirin perheterapiakoulutetut asiantuntijat vahvistuksena. Tavoitteena on, että tiimi tulee kutsuttaessa peruspalvelujen tueksi kouluun, mutta Vaasassa myös mahdollisesti esikouluihin.

Etelä-Pohjanmaan KASPERI -hankkeen kuulumiset, projektityöntekijä Sari Hintsu

- Etelä-Pohjanmaalla on kehitetty varhaiskasvatukseen Hyvinvoiva lapsi -työmenetelmää; osaa sisällöistä on jo viety kovasti eteenpäin, osa vielä suunnitteilla -aiheesta on esimerkiksi tuotettu video varhaiskasvatuksen palveluohjaukseen pienen lapsen näkökulmasta. Pilotteina toimivat Pajuluoman päiväkotikäynnistä ja Seinäjoelta ja Lapuan kaksi pilottipäiväkotia; Lapualla tulossa lähiaikoina palveluohjauksellinen tapahtuma, jonka tavoitteena on antaa vanhemmille tietoa päivähoitopalveluiden vaihtoehtoisista ja siitä mitä päivähoito aloitus merkitsee lapselle ja perheelle.
- Maakunnassa on koulutettu neljä kasvatuskumppanuuskouluttajaa (5 päivän koulutuspaketti), mukana ollut päivähoitojohtajia ja muita ammattilaisia. Tavoitteena on, että Kasvatuskumppanuus-

Etelä-Pohjanmaa
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
020 124 5141
PL 52 60101 SEINÄJOKI

Keski-Pohjanmaa
Kokkolan kaupunki
06 828 9435
PL 43 67101 KOKKOLA

Pohjanmaa
Vaasan ammattikorkeakoulu
06 326 3111
Raastuvankatu 29, 65100 VAASA

koulutusta saataisiin vähitellen Seinäjoella koko päivähoiton henkilökunnalle.

- Omahoitajuuden vertaisryhmässä on ollut osallistujia koko maakunnasta ja tapaamiset ovat olleet kuukausittain
- Myös vertaistuelliset päivähoiton esimiesten työpajat ovat kokoontuneet kuukausittain ja niissä on esimerkiksi pohdittu yhteisiä käytäntöjä täyttö- ja käyttöasteiden seurantaan
- Esimiesten työpajojen kautta myös Hyvinvoiva lapsi -menetelmää on pyritty maakunnassa juurruttamaan; Sarin kokemuksen mukaan yhteistyö koulujen kanssa vaihtelee kunnan, päiväkodin ja koulun mukaan. Tiedonkulku on ollut välillä haasteellista erityisesti koulun ja vanhemman välillä, mutta mm. tutustumisiltoja on toteutettu onnistuneesti. Kotikäynnit (omahoitaja mukana) on rakennettu Lapsen silmin -koulutussisällön mukaisesti ja perheissä on suhtauduttu niihin pääosin myönteisesti.
- Sari ollut lisäksi joissakin kunnissa (mm. Alavus ja Töysä) mukana päivittämässä vasuja; haasteena on vasujen saaminen koko henkilökunnan käytännönläheiseksi työkaluksi - esimerkiksi Seinäjoella päivitetään parhaillaan yksikkövasuja

OKS - ohjausta, kasvatusta ja suojelua kehittämään 2 – päiväkotiki Muksulan kokemuksia päivähoiton yksikön kehittämistyöstä, päiväkodinjohtaja Paula Kari

- Muksulan päiväkotiki on ollut 2009-2010 mukana opetushallituksen toteuttamassa hankkeessa, jonka tavoitteena oli kehittää opistojen tietotaitoa (Lapuan kristillinen opisto) työelämän tarpeisiin työelämä- lähtöisen laadukkaan lisäkoulutuksen turvaamiseksi; konkreettisenä kehittämisen muotona oli osaamiskartoitustyökalun rakentaminen, jota Muksula sai olla yksikkönä mukana testaamassa, painopisteenä oli yrittäjyys (ks. liitteenä oleva diaesitys kokonaisuudessaan)
- Paulan mukaan parasta antia talolle ole yhteisen istumisen ja pohtimisen prosessin kautta toteutettu osaamisen arviointi; prosessissa otettiin käsittelyyn esiin työpaikkakohtaiset osaamistarpeet, koulutussuunnitelmat kehittämistyön ja työssä jaksamisen tueksi, jolloin konkreettiset kirjaukset avasivat osaamista, mutta myös hahmottivat toiminnan mittareita
- erityisesti työyksikön työillat, joissa työryhmä yhdessä työsti karttaa, fokuoivat kokemusten perusteella hyvin ammatillista osaamista, joka on eri asia kuin henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointi; jatkossa Muksulassa on koulutauduttu ja kehityskeskusteluissa on palattu osaamiskartoituksen sisältöihin, myös SWOT on tullut toimivaksi työkaluksi työn kehittämisessä. Lisätietoja saatavissa Paulalta sekä osoitteesta www.lapuankro.net

5. Kuvastin tilannekatsaus

Kuvastin itse- ja vertaisarvioinnin työkalua on työstetty vuoden 2010 aikana kehittäjäryhmä toimesta. Raakaversiomanuaali on valmistunut vuoden lopulla ja nyt Christel on keskittynyt erityisesti mallin käännöstyöhön, joka pian onkin valmistumassa. Pohjalaismaakuntien KASTE -hankkeiden kanssa on neuvoteltu Kuvastin mallinnuksen toteuttamisesta verkkoon ja vaikuttaa siltä, että Väli-Suomen alueen KASPERI -hankkeet Pohjanmaalta ja Etelä-Pohjanmaalta tulevat yhdessä kustantamaan työn. Etelä-Pohjanmaalla erityisesti Seinäjoella ja Ilmajoella kehitetty malli on parhaillaan testattavana ja mallin Process Guide ohjelmalla SONet BOTNIAssa rakennettava verkkoversio valmistunee viimeistään syksyn 2011 aikana. Myös THL on ilmaissut kiinnostuksensa kehittäjäryhmässä varhaiskasvatukseen sovellettuun malliin ja keskusteluja käytäneen jatkossa. Kuvastimen jalkauttaminen ja testaaminen pohjalaismaakuntien alueella on tärkeää, jotta arviointimalli saadaan käyttöön ja varhaiskasvatuksen yksiköiden työn tueksi. Keskustelun yhteydessä todettiin, että Kuvastimen rakenne on omiaan viemään aikaa pois ns. ikävistä kahvipöytäkeskusteluista ja suuntaa toimijoiden energiaa rakentamaan, työtä kehittävään keskusteluun. Sovittiin, että Christel vie Kuvastinta keskusteluun Pohjanmaan rannikkoseudun kollegatapaamiseen, Monika puolestaan esittelee asiaa Vaasassa ja myös Kokkola ottaa vielä kevään aikana Kuvastimen esille varhaiskasvatuksen johtoryhmässä.

6. Muut asiat

- Johtamisen verkostot -tilaisuus 30.3.2011, Kauhava <http://www.sonetbotnia.fi/28.html#115>
- Tutkimus tutuksi – sivusto Sosiaaliportissa <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/tutkimus/>

- Sukupuolisensitiivisiä varhaiskasvatussisältöjä kehittävä hanke ei ole saanut rahoitusta (Milla Pau-
mon tiedotus)
- 7. Seuraava kokous**
Seinäjoella 27.5.2011 klo 10.00 alkaen (Mediwest).
- 8. Kokouksen päättäminen**
Kokous päättyi klo 15.45